

İslam Hukukunda Esirlere Muamele Ahlakı Bağlamında Gazze Olaylarının Analizi

Muhammet YURTSEVEN

<https://orcid.org/0000-0003-2604-440X>

muhammetyurtseven@sdu.edu.tr

Doç. Dr., Süleyman Demirel Üniversitesi

İslam Hukuku, Isparta, Türkiye

Öz

İslam dini, insanı merkeze alan ve insan onurunu esas kabul ederek onun temel haklarını, özellikle can ve mal güvenliği gibi dokunulmazlıklarını her koşulda korumaya yönelik hükümler ortaya koyan bir inanç sistemidir. Bu çerçevede İslam, insana karşı gerçekleştirilecek tüm muameleleri belirli ilke ve kurallara bağlayarak, hukuki açıdan geniş kapsamlı düzenlemeler getirmiştir. İslam hukuku (fıkıh) insanın haklarını koruyan bir sistem olarak sadece bireylerin birbirleriyle olan ilişkilerini değil, aynı zamanda devletin bireylere yönelik sorumluluklarını da belirgin kılmaktadır. Bu bağlamda, savaş hukuku ve esirlerle muamele konusu, İslam'ın insana verdiği değerin somut bir yansıması olarak tebarüz etmiştir. Bedir savaşından itibaren savaşlarda alınan esirlere nasıl muamele edildiği, genel çerçevesi ile, İslam hukukunun temel kaynaklarında belirtilmiştir. Bu yönüyle literatür içerisinde esirlerle ilgili hükümleri ihtiva eden birçok çalışma bulunmaktadır. Ancak Gazze olaylarında esirlerle yaşanan durumları İslam hukuku ile ilişkilendiren, insan onuru bağlamında konuyu ele alan ve bunları ahlaki çerçevede inceleyen herhangi bir çalışma tespit edilememiştir. Ancak günümüz Gazze olaylarında bir taraftan Müslümanlar tarafından esirlere nasıl muamele edildiği görülmekteyken diğer taraftan da İsrail askerleri tarafından Müslüman esirlere uygulanan politikalar açığa çıkmaktadır. Bu bağlamda Bedir savaşından itibaren günümüze kadar süregelen tarihi süreçte İslam hukuku ve ahlakınca belirlenmiş olan esirlere muamele hukukundan hareketle 7 Ekim'den bu yana Gazze'de yaşanan esirlerle ilgili olayları analiz etmek ve İslam'ın ortaya koyduğu esirlere muamele ahlakının pratikteki yansımalarını ortaya koymak bu çalışmanın temel amacıdır. Yöntem olarak bu çalışmada, klasik İslam hukuku kaynakları, sahabe ve tabiîn dönemi rivayetleri ile esirlere yönelik muamele hukuku ve ahlakı ile ilgili temel kaynaklar incelenmiştir. Bu aşamada ilk olarak, klasik fıkıh literatüründe esirlerin hak ve sorumluluklarını tanımlayan ahlaki ve hukuki ilkeler doküman incelemesi yöntemiyle ele alınmıştır. Devamında, 7 Ekim'den itibaren Gazze'de yaşanan olaylar sonrası Müslümanların esir aldıkları kişilere yönelik tutumları, İslam hukukunun öngördüğü normlar ile karşılaştırmak üzere; haberler, makaleler, esirlerle yapılan röportajlar ve konuyla ilgili elektronik kaynaklar üzerinden kapsamlı bir tarama yapılmıştır. Ayrıca, Filistinli yerel aktörlerden edinilen bilgiler ışığında da esirlere yönelik muamelelere dair güncel veriler toplanmıştır. Elde edilen bulgular ve toplanan veriler, dokümantasyon analizi ve metin incelemesi teknikleri kullanılarak değerlendirilmiştir. Bu yöntemle İslam hukukundaki esirlere muamele ahlakı ile günümüzdeki uygulamalar arasındaki uyum ve farklılıklar nitel verilerden hareketle tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: İslam Hukuku, Esirlere Muamele, Savaş Ahlakı, Gazze Olayları, İnsan Onuru

An Analysis of the Gaza Events in the Context of the Ethics of Prisoner Treatment in Islamic Law

Muhammet YURTSEVEN
<https://orcid.org/0000-0003-2604-440X>
muhammetyurtseven@sdu.edu.tr
Doç. Dr., Süleyman Demirel University
Islamic Law, Isparta, Türkiye

Abstract

Islam is a belief system that places humans at its centre, upholding human dignity as its core principle and establishing rulings to protect fundamental rights, such as the inviolability of life and property, under all circumstances. Within this framework, Islam introduces comprehensive legal regulations by linking all human interactions to specific principles and rules. Islamic law (*fiqh*), as a system that safeguards human rights, not only regulates relationships between individuals but also clarifies the responsibilities of the state towards individuals. In this context, the laws of warfare and the treatment of prisoners stand out as a tangible reflection of the value Islam places on human beings. From the Battle of Badr onwards, the treatment of prisoners taken during wars has been outlined in the primary sources of Islamic law. In this regard, the literature contains numerous works that address rulings related to prisoners. However, no study has been identified that links the treatment of prisoners in the Gaza incidents to Islamic law, examines the issue within the context of human dignity, and analyzes it from an ethical perspective. In this sense, while it is observed how Muslims treat prisoners in the recent Gaza incidents, the policies imposed by Israeli soldiers on Muslim captives are also evident. The main aim of this study is to analyze the events involving prisoners in Gaza since October 7th by referencing the laws of prisoner treatment established by Islamic law and ethics throughout the historical process that began with the Battle of Badr, and to demonstrate the practical reflections of the ethics of prisoner treatment prescribed by Islam. As a methodology, this study examines classical Islamic legal sources, reports from the *sahâbah* and the *tâbiûn* periods, and fundamental sources related to the laws and ethics of prisoner treatment. In the first stage, the ethical and legal principles defining the rights and responsibilities of prisoners in classical *fiqh* literature were examined through document analysis. Subsequently, the attitudes of Muslims towards captives after the events in Gaza on October 7th were compared with the norms set forth by Islamic law through an extensive review of news reports, articles, interviews with prisoners, and electronic sources on the subject. Additionally, information obtained from local Palestinian actors collected up-to-date data regarding prisoners' treatment. The findings and collected data were evaluated using documentation analysis and textual examination techniques. This method identified the harmony and differences between the ethics of prisoner treatment in Islamic law and contemporary practices using qualitative data.

Keywords: Islamic Law, Prisoner Treatment, Ethics of Warfare, Gaza Incidents, Human Dignity.